

arbejdet med de skandinaviske Lande fortsættes som under Krigen under samme venskabelige og fortrolige Former. Jeg vil udtrykke det Haab, at dette Arbejde ikke blot fortsættes, men at det maa øges paa alle Omraader, og at det maa blive dyrket med langt mere Maalbevidsthed, end Tilfældet var under Krigen. Vilkaarene for dette Samarbejde er jo blevet fuldstændig forandret, der synes at være en gunstigere Jordbund end nogen Sinde før for nordisk Forstaaelse. Verdenskrigen har medført en fuldkommen Omkalfatring af Magtforholdene ved Østersøen. Vi har set Polen og Czekoslovakiet faa Adgang til Østersøen ved Danzig og Stettin, vi har set Kielerkanalen blive aabnet for alle Nationers Skibe, og vi har set den tyske Flaade blive afskaffet og den tyske Hærstyrke blive reduceret til en Størrelse, som er mindre end Sveriges. Vi har set Finland blive en fri uafhængig Stat, og vi har set Randstaterne ved Østersøens Kyst paa Ruslands Grænse blive selvstyrende Stater. Deres og Ruslands Forhold er endnu ikke afgjort, men det kan forudses, at der her forestaar en gennemgribende Forandring. Østersøen er blevet et merkantilt Brændpunkt af en handelspolitisk Betydning for de skandinaviske Lande, som hidtil ikke har været kendt.

Men det er ikke blot ved Østersøen, Forholdene for en skandinavisk Forstaaelse synes gunstigere end tidligere; ogsaa naar vi kaster Blikket ud over Europa, er Forholdene i Skandinaviens Favør. Mod Vest har Belgien brudt sin garanterede Neutralitet og sluttet Alliance med Frankrig. Mod Syd har Svejs faaet Lov at indtræde i Folkenes Forbund med Bibeholdelse af sin ved Wienerkongressen anerkendte Neutralitet, men ogsaa med Anerkendelse af sin Pligt til at bibeholde sit Forsvar intakt som hidtil. Mod Syd og Øst har vi set Czekoslovakiet og Jugoslavien slutte Alliance og set Alliancen tiltraadt af Rumænien, og vi har set et Arbejde optaget for, at ogsaa Polen skal slutte sig til denne nye, saakaldte lille Entente. Nylig har den rumænske Udenrigsminister, Ionescu, i et Interview udtalt, at han forudsatte, at denne nye Entente maatte vinde Bifald i Skandinavien, fordi den i høj Grad vilde bidrage til at sikre Ligevægten i Europa. Under Hensyn til disse forandrede Forhold skulde det synes naturligt, at der ogsaa fra Skandinaviens Side toges et Arbejde op for at tilvejebringe en fælles Politik efter en fast Plan og med et klart Maal. En saadan nordisk, lille Entente, eventuelt tiltraadt af Holland, vilde i høj Grad kunne bidrage til at sikre de

nordiske Stater en Stilling i den europæiske Koncert, som ikke har været kendt siden Slutningen af det attende Aarhundrede, og bidrage til, at hver enkelt faar en Plads i Solen, som den ikke vilde kunne opnaa ved egen Kraft. En saadan Forstaaelse skulde synes saa meget lettere at opnaa, som der nu i alle ledende Kredse i de tre nordiske Lande er Enighed om, at en saadan Forstaaelse, selv om Maalet maatte være, at den kom til at hvile i sig selv, indtil videre maa søge sin udenrigspolitiske Orientering mod Vest, og paa den anden Side, at en saadan nordisk Forstaaelse kunde gøre Regning paa fuld Sympati og Støtte fra Vestmagternes Side. Det hævdes ganske vist fra mange Sider, at det nordiske Samarbejde udelukkende bør være af praktisk-økonomisk Natur, men under de Forhold, under hvilke vi lever, er det ganske klart, at et saadant Samarbejde, hvis det overhovedet skal have noget virkeligt alvorligt paa sig, i sin Virkning vil blive saaledes, at det i Virkeligheden maa jevnstilles med en politisk Entente. Hvorfor da ikke gøre Skridtet fuldt ud? Hvorfor ikke ligefrem arbejde paa at underbygge og forme en saadan Forstaaelse? Det skulde synes saa meget lettere, som det nu hedder, saaledes udtales det i Trontalen, at der er almindelig Forstaaelse mellem de skandinaviske Lande om Stillingen til Folkenes Forbund; og Folkenes Forbund er i højeste Grad en storpolitisk Institution.

Der har under de nu afsluttede Debatter været drøftet, hvorledes Artikel 8 i Pagten om Folkenes Forbund om Rustningernes Indskrænkning skulde fortolkes. Der er fremkommet to diametralt modsatte Opfattelser. Nogle mener, at det her drejer sig om at fastsætte et Minimum for Staternes Rustninger, som saa til Gengæld ikke bør reduceres yderligere, og der er andre, der mener, at det her drejer sig om at fastsætte et Maksimum, som det er forbudt at overskride, men som til Gengæld kan reduceres i det uendelige indtil fuldstændig Afrustning. Rent formelt set, juridisk taget, efter den strenge Bogstavfortolkning, tror jeg, det er rigtigt, at der ikke findes nogen Pligt for de smaa Stater til at fastholde et Forsvar af et bestemt Omfang. Et saadant kan ikke gennemtvinges; det har Folkenes Forbund ikke Myndighed til at paalægge og fremtvinge. Men hvis man ser paa, hvad der er Aanden i Pagten om Folkenes Forbund, og hvad der er dens Forfatteres Hensigt, tror jeg, at de, der fortolker Pagten paa den sidste Maade, har Uret. Hvis Hensigten udelukkende var at finde Midler til at vinde det størst mulige Antal Rettig-